

HÅG Samfunn og miljø 2006

HÅG har et ansvar som bedrift for å påvirke og videreutvikle et positivt samspill med samfunnet, både lokalt og globalt. Vårt bidrag må vurderes ut fra de ressurser som vi råder over og hvordan vi velger å prioritere disse. Gode resultater for HÅG skapt gjennom våre løsninger gjør oss bedre i stand til å utvide vårt samfunnsansvar.

Lars I. Røiri
Administrerende direktør

Samfunn

HÅGs samfunnsansvar

All HÅGs satsing på samfunnsansvar avspeiles i våre stoler og prosessen rundt det å lage stoler. Våre produkter skal bidra til økt verdiskapning i form av bedre helse, miljøfremmende forhold og økt produktivitet. Samtidig er det for HÅG, som mellomstor norsk industribedrift, viktig å bidra til å videreutvikle en lønnsom og bærekraftig ferdigvareindustri i Norge, ikke minst i regional sammenheng. Dette kommer også til syne i vårt næringspolitiske engasjement for å bedre kårerne for norsk industri og arbeidsplasser.

Som den største private virksomheten på Røros har HÅG et spesielt ansvar overfor lokalsamfunnet. Vi har tette og gode relasjoner til de lokale myndigheter og deltar i lokale prosjekter og aktiviteter. Mange av våre ansatte gjør frivillig innsats og har verv i ulike organisasjoner i lokalsamfunnet.

I 2006 har HÅG støttet aktiviteter innenfor kunst, kultur og idrett i lokalmiljøet. HÅG støtter de lokale idrettslag, Teaterlaget, Vinterfestspillene i Bergstaden og Røros Voksenopplæringscenter for psykisk utviklingshemmede. Selskapet har en god dialog og et godt samarbeid med Røros Kommune på alle relevante områder.

HÅG som arbeidsgiver

I HÅG er arbeidsplassene utformet med fokus på kvalitet, ergonomi, miljø og estetikk.

I 2006 har HÅG videreført igangsatte aktiviteter innenfor utviklingsutvikling, og hovedfokus på fabrikken har vært videreutvikling av den teambaserte organisasjonen samt gjennomføring av "Empolyeeship"-programmet som ble initiert i 2005. Konklusjonene og erfaringene fra dette programmet dannet grunnlaget til et program for mellomlederutvikling i HÅG, Leder i HÅG. Dette programmet hadde oppstart i august 2006 og vil videreføres i 2007. Det er i tillegg gjennomført et omfattende salgstreningprogram for alle selgere i selskapet som også vil videreføres i 2007.

Gjennom flere år har HÅG hatt en positiv utvikling i sykefraværet. Denne utviklingen som er et resultat av systematisk arbeid og rutiner, har fortsatt inn i 2007.

Etikk og moral

HÅG har etiske retningslinjer for leverandører, partnere og ansatte. Våre grunnleggende verdier og ambisjonen om verdidrevet ledelse skal bidra til en sterk og sunn bedriftskultur, der avstand mellom hva vi sier og hva vi gjør skal være så liten som mulig. Det er i dag ikke kjennskap til barnearbeid eller andre brudd på menneskerettighetene hos våre leverandører og partnere. HÅG er ikke involvert i tobakksindustri, narkotika eller våpenhandel.

Miljø

Miljøfilosofi

HÅGs miljøfilosofi er etablert på forståelsen av at jordens ressurser er begrenset, og det er vårt ansvar at vi har en bevisst holdning til å redusere all bruk av disse ressursene. Dette synliggjør vi gjennom våre produktløsninger og holdninger. Vårt mål er en kontinuerlig forbedring som bidrar til å redusere det totale ressursbruket i henhold til kunnskapen om naturens kretsløp.

I mai 2006 forelå den endelige rapporten fra Fylkesmannens miljøvernnavdeling angående miljøutslippene i Håelva som fant sted frem til 2004. Fylkesmannens miljøvernnavdeling bygget sin rapport på basis av et studie av vannkvalitet og forurensning utført av NIVA sommeren 2004 og 2005. Konklusjonen i rapporten er at HÅG gjennom to grundige rapporter har dokumentert forholdene i Håelva og at Fylkesmannens miljøvernnavdeling ikke vil pålegge HÅG ytterligere undersøkelser og utredninger med hensyn på ytre miljø.

Miljøstyring

HÅG er ISO 14001, ISO 14025 sertifisert og EMAS registrert. HÅG utgir Miljørapporten med miljøregnskap som en integrert del av årsrapporten.

HÅGs bærekraftsprogram 2004-2014

HÅGs miljøarbeid vil i årene som kommer gradvis gå over i et bærekraftsprogram. Programmet gir den overordnede langsiktige retningen på HÅGs økologiske satsing. Hvert år utarbeides det konkrete handlingsplaner for aktiviteter.

Måloppnåelse for 2006

- På fabrikken er det gjennomført en omfattende prosess for å redusere bruken av ikke ønskede kjemikalier. Dette har resultert i en tydelig reduksjon av antall kjemikalier benyttet i tilknytning til produksjonen.
- For å muliggjøre en økning i andelen resirkulerte plastmaterialer endret HÅG standard farge på alle plastkomponenter fra "ultradark" til sort i 2006. Tilgangen på resirkulert plast var periodevis vanskelig i 2006. Som et ledd i å sikre stabil tilgang på resirkulert plast, identifiserte og implementerte HÅG en ny underleverandør i tett samarbeid med vår leverandør.
- Vannforbruk pr. produserte enhet ble redusert med 8 % i 2006, et resultat HÅG er fornøyd med sett i lys av endrede rengjøringsrutiner på lakkarbeidet

Revisjonsleder

relatert til å hindre oppblomstring av legionellabakterier. Dette arbeidet har gitt høyere vannforbruk.

- Energiforbruket pr. produserte enhet ble redusert med 16 % i løpet av 2006. Dette er oppnådd igjennom interne effektivitetstiltak samt effekt fra varmegjenvinningsanlegg installert i 2005.
- HÅG oppnådde Green Guard Certificate (avgassingssertifisering) for alle våre produkter.
- HÅG har utviklet en ny generasjon Eco-Criteria for design av sitteløsninger som skal implementeres i 2007.
- HÅG har videreutviklet miljødatabasen for eco-effektive materialer.

Fokusområder 2007

Produkt

- Innføring av en ny generasjon miljøkriterier for produktutvikling.
- Fullføre "Facts Inside" (fullstendig miljødokumentasjon) for alle våre produkter.
- Revidere EPD (produktdeklarasjon av miljøegenskaper) for alle produkter iht. ISO 14025.
- Initiere et forskningsprosjekt for å utvikle et miljøvennlig alternativ til skum.
- Delta i forskningsprosjekt for å kartlegge mulige nye krav til bruk av kjemikalier i henhold til EUs REACH direktiv.

Prosess

- Redusere bruk av kjemikalier.
- Redusere bruk av el-energi med 5 % pr. produsert enhet.
- Redusere relativ bruk av fossil energi.
- Videreutvikle kildesortering i administrasjonen.
- Øke bruken av resirkulert materialer.
- Videreføre miljørevisjon av eksterne leverandører.
- Utarbeide bærekraftsrapport ved innføring av CO2 regnskap.

Miljøkostnader

HÅG har ingen regnskapsmessige forpliktelser eller avsetninger for miljøaktiviteter. Alle miljøaktiviteter integreres i andre investeringer i produktene, i prosessene og utstyr, og de utgiftsføres fortløpende.

Miljøregnskap

HÅG legger frem miljøregnskap for hele produksjonsvirksomheten på Røros samt forbruk av energi, fossilt brennstoff, vesentlige råvarer, avfall og kjemikalier. Se tabeller og figurer for detaljer.

A. Skjerve 1/4-2007
Revisjonsleder

HÅGs fabrikkområde er på 50 000 kvm, hvorav 25 % er produksjonslokaler, ca. 10 % parkeringsplass og resten naturlig vegetasjon. Ved utgangen av 2006 var det 249 ansatte (27 % kvinner og 73 % menn) ved fabrikken. I 2006 produserte HÅG Røros ca. 270 000 stoler. Hovedprosessene i produksjonen er tapetsering, montering og pakking, bearbeiding av stål og overflatebehandling av metallkomponenter.

HÅG har i flere år hatt eget anlegg for overflatebehandling. Prosesser med miljøbelastning er avfetting av metall samt fjerning av herdet polyester. Dette foregår henholdsvis i egen vaskeprosess og ved avbrenning av polyester hos godkjent leverandør.

Energiforbruket går hovedsaklig til oppvarming av lokalene og anlegget til overflatebehandling. Vesentlige deler av denne energien blir gjenvunnet og brukes til oppvarming. Selskapet driver aktiv kildesortering og har siden 1995 mer enn halvert mengden restavfall. HÅG er medlem i materialselskapenes vederlagsordninger. Selskapet arbeider kontinuerlig med kartlegging og forbedring av miljømessige faktorer tilknyttet selskapets varetransport og måler utnyttelsesgraden av transportene.

HÅGs mål er at ingen HÅG stoler skal ende på deponi. Brukte stoler blir ofte solgt eller gitt videre. Selskapet har retursystemer for utrangerte stoler i Skandinavia og Tyskland. Det er ingen direkte helse- eller miljøfare forbundet med normal avhending av HÅGs produkter ved gjenvinning eller deponi, men ved eventuell brann vil giftige gasser kunne oppstå. Det er ingen kjente negative påvirkninger på helse eller arbeidsmiljø ved bruk av HÅGs produkter.

HÅG arbeider kontinuerlig med utprøving av nye materialer og resirkulerte komponenter. Selskapet har som mål å benytte resirkulerte materialer i alle produktene.

A. Stors 14-07
Revisjonsleder

A. Stab 14-07
Type Revisjonsleder

Miljøregnskap

	2006		2005		Type
Energi					
Fyringsolje	1 700	liter	3 300	liter	Luftutslipp
Strøm	4 638 709	kWh	4 612 771	kWh	
Diesel	550	liter	2 296	liter	Luftutslipp
Vann					
Ferskvann	2 910	m ³	2 664	m ³	Godkjent deponi/reanseanlegg
Avfall					
Stål	138	tonn	199	tonn	Gjenbruk
Aluminium	3	tonn	6	tonn	Gjenbruk
Treverk	340	m ³	345	m ³	Energigjenvinning
Papp	55	tonn	46	tonn	Materialgjenvinning
Restavfall	26	tonn	38	tonn	Godkjent deponi
Grovavfall	22	tonn	36	tonn	Godkjent deponi
Plast	12	tonn	12	tonn	Materialgjenvinning
Farlig avfall					
Spillolje	660	liter	200	liter	Godkjent mottak
Oljefilter	26	kg	-	kg	Godkjent mottak
Oljeemulsjoner/kjølevæske ¹⁾	-	liter	12 550	liter	Godkjent mottak
Organiske løsemidler	800	kg	453	kg	Godkjent mottak
Oljefyldig masse ²⁾	671	kg	-	kg	Godkjent mottak
Maling/lakk	1 033	kg	25	kg	Godkjent mottak
Lysrør	100	kg	70	kg	Godkjent mottak
Støv sveiseavsug/slipebot	2 266	kg	200	kg	Godkjent mottak
Prosessvann	129 500	liter	18 350	liter	Godkjent mottak
Avfall reanseanlegg ³⁾	-	kg	4 884	kg	Godkjent mottak
Katalysatorer	-	stk	1	stk	Godkjent mottak
Batteri	450	kg	215	kg	Godkjent mottak
Saltsyre	40	liter	-	liter	Godkjent mottak
Spraybokser ⁴⁾	45	kg	-	kg	Godkjent mottak
Div. flytende ⁵⁾	-	liter	100	liter	Godkjent mottak
Div. fast ⁶⁾	-	kg	600	kg	Godkjent mottak
Sykefravær					
	2002	2003	2004	2005	2006
HÅG Norge	9,16	7,10	6,68	6,33	5,50
Sikkerhet					
	2002	2003	2004	2005	2005

H-verdi	12,50	8,15	13,25	22,41	3,00
F-verdi	48,00	95,04	0	405,84	8,00

- 1) Oljeemulsjoner/kjølevæske inngår i spillolje og organisk løsemiddel fra og med 2006.
- 2) Ny avfallstype fra og med 2006.
- 3) Avfall renseanlegg erstattes med ny avfallstype oljefyldig masse fra 2006.
- 4) Ny avfallstype fra 2006.
- 5) Div flytende utgår fra og med 2006.
- 6) Avfallstype Div fast utgår i 2006, avfall i denne klassen omdeklarerer til andre typer avfall etter sortering.

A. Storaas 11/4-07
Revisjonsleder